

ARADUL

„Cel mai
sincer organ
de publicitate“.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«

Goleș Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții:
150 Lei 1 An	250 Lei 1 An
80 6 Luni	140 6 Luni
40 3 Luni	70 3 Luni

In străinătate dublu.

„Astra“ în haină de sărbătoare.

Fără îndoială, Adunarea generală a Asociației pentru literatură și cultura poporului român, a fost cel mai însemnat eveniment al săptămânii trecute. M. S. Regele, înțelegând rostul acestei instituții, care, în trecut, a fost artera principală a vieții culturale din Ardeal, a ținut să prezideze adunarea ei generală ținută de curând în Caransebeș, voind prin prezența sa a dovedi, că Astra, departe de a fi încheiat activitatea deodată cu înfăptuirea visului nostru de veacuri, mai are de îndeplinit o înaltă misiune și între granițele României de astăzi.

În vremurile noastre de desorientare, când îndrumătorii culturali răsar la toate răspântiile, când instituțiile culturale, cu sau fără oblauirea statului, răsar ca ciupercile, ni s'a dat să auzim adesea rostindu-se cuvinte de deprecie și față de acest vechiu așezământ al frământărilor noastre culturale. Și cum politica nefastă a zilelor noastre nu cruță nici cele mai ideale alcătuirii ale neamului, era firesc ca și „Astra“ să sufere de pe urma acestei pacoaste a vieții noastre publice.

Cu toate acestea, „Astra“ și-a continuat nestingerită drumul drept pe care și l-a croit în trecut, fără a se lăsa intimidată de glasurele de cucuave ale spiritelor negative, dovedind prin descălcarearea triumfală pe pământul Basarabiei, că ea departe de a-și înceta activitatea restrânsă de până acum, e pregătită să ia lupta și să și întindă ramificațiile peste întreg pământul țării românești.

Pe lângă această tendință de expansiune în afară „Astra“ în timpul din urmă e preocupată tot mai stăruitor de problema refacerii sale interioare. Insufletirea celor dinții ani de ființare sub cerul liber al României întregite nu i a lăsat răgazul să se gândească la o îmbunătățire a metodelor de acțiune, la o adaptare a ei la noile condiții de viață culturală a poporului. În acest an însă, la inițiativa vrednicului ei președinte, s'a făcut și în această privință un pas hotărâtor, iar congresul dela Sibiu, primul parlament al culturii românești, cum prin o fericită inspirație a numit distinsul profesor D. Gusti acest sfat al tuturor oamenilor noștri de cultură, marchează un triumf, ce nu va întârzia să și arate roadele în viitoarea activitate a „Astrei“.

Realegerea D-lui Vasile Goldiș în demnitatea de președinție activ

e o garanție că bogăția de sugestii cari se desprind din tot ce s'a vorbit la acel congres privitor la problemele actuale, la metodele și mijloacele de realizare ale „Astrei“, sugestii ce le găsim amplu redată într'o recentă publicație voluminoasă a revistei „Transilvania“, vor ști să aducă un nou avânt în pulsul de viață al acestui puternic focar de cultură, românească, pe care-l dorim strălucind adeva ca un adevărat astru călăuzitor al străduințelor noastre spre mai bine.

Ne alăturăm cu tot sufletul la urările cari au însoțit această fericită realegere, dorind D-lui Vasile Goldiș ca opera la care muncește cu tot entuziasmul sufletului său tineresc, să fie incununată cât mai curând cu mărețe și prodigioase înfăptuiri.

*) Congresul cultural al Asociației pentru literatură și cultura poporului român, Astra, ținut la Sibiu în 24, 25 și 26 Aprilie 1930. Transilvania Anul 61 Nr 1-6 396 pag Prețul Lei 200. S află de vânzare la toate librăriile.

Citiți în pagina 8-a

rezultatul debutării la Arad a primei echipe profesioniste românești de football „Ripensia“.

Vorbă multă — sărăcie.

— Ziua păcii. —

Răsfoind zărele rămăi surprins de mulțimea și felurimea asociațiilor, societăților, adunărilor și întrunirilor publice. Ți-s'ar părca, că în țara noastră plouă mană de sus și nimeni nu mai are nici o grijă: se adună, se asociază, se grupează și vorbesc de te la groaza. Rar astăzi omul care n'ar avea să-și spună și el cuvântul într'o chestiune, oricât de departe ar fi ea de indeletnicirile lui obicinuite. Miezul vorbii n'are importanță, învelșul e principal, fraza, cât mai multe fraze. „Șeful“ injură bujărește pe adversar, dacă înțunirea îmbracă aspectul combativ. Iar „umbra“, umbrele ridică osanale șefului. Șeful, injurând, nu crede nici el singur în ceace spune, iar ridicătorul de osanale își rade în pumnul de măgăria șefului căruia îl adresează mieroasa vorbă lingușitoare. Nesinceritatea este sâmburele demagogiei, iar demagogia stălp protejitor al tuturor escrocherilor și hoției de toate calibre. Fructul acestei limbușii, căci unde-i vorbărie multă e și nesinceritate și demagogie cu tot conștiul de tâlhării mici sau mari, îl simțea amar în starea generală de sărăcie tot mai grea, care apasă rândurile celor asupra cărora harul demagogiei nu și-a revărsat unsurosul bacșiu prin cursul de funcții.

Starea aceasta adevărește încă odată cuminența de veacuri cuprinsă în verbul popular: Vorbă multă, sărăcia omului. Numai că, în deosebire de înțelesul pe care îl avea acest pro-

verb în trecut, în vremurile de astăzi nu limbul e sărac, ci credulul naiv, care stă gurăcască ascultând la toate solurile de întruniri pe demagogii profitori de aceasta credulitate.

Se pare însă, că se apropie de sfârșite și această împărăție a vorbăriei goale. Falimentul minciunii se anunță prin greutatea pe care o înțâmpină agenții electorali — indiferent culorilor politici — de a strânge o mână de oameni pentru o întrunire. Duhul acesta sănătos învie la sate, un semn de bine, căci țășnește din seva adevăratei rezistențe naționale.

Ca mâine, acelaș duh va opune rezistență și la prașe nu numai vorbărilor politicianiste, ci deopotrivă tuturor înutililor discursuri de bălcu demagogic, inclusiv nenumeratele toasturi și divinizări de tot soiul.

Iar fiindcă trăim în plină manie de a închina câte o zi pe an la fel și fel de „idei“, n'ar fi rău să închinăm o zi a anului și păcii, tăcerii. Zilei „economiei“, în proiect, ar fi preferabilă o astfel de zi, când și-ar putea vedea fiecare cetățean de treaba lui, să muncească nestingerit de vorbiri, toasturi și discursuri cât și de orice curente propovăduitoare de ură și invidie, curente cari îmbăcesc atmosfera prelungind la nesfârșit diavolescul spirit creat de războiu.

O zi închinată tăcerii, ar fi întâia zi de pace, un început al adevăratei munci cinștite. *Cronicar.*

Spre o destindere în viața politică.

— Partidul liberal a reintrat la apelul Regelui în parlament. Partidul poporului își va continua abținerea dela lucrările parlamentului. —

În viața noastră politică s'a întâmplat săptămâna trecută un fapt îmbucurător: Guvernul a solicitat partidele de opoziție cari se mențineau departe de lucrările Corpurilor Legiuitoare, să reintre în parlament, și de-ocamdată reintrarea a fost acceptată de partidul care prin tactica sa din vremea din urmă în chestiunea monarhică devenise imposibil în politica țării românești, am numit partidul d-lui Vintilă Brătianu.

Hotărârea reintrării în parlament a fost adusă acum patru zile. Ea nu implică o împăcare cu partidul dela putere, și aceasta a fost spusă categoric în ședința comitetului executiv al par-

tidului; înseamnă însă în orice caz o apropiere mai mare a liberalilor de Coroană, și în orice caz un început de destindere în viața noastră politică.

E păcat că această hotărâre n'a fost luată și de partidul poporului. Partidul d-lui Mareșal Averescu s'a prezentat la ședința de deschidere pentru a asculta mesajul regal, dar a hotărât să se abțină dela ședințele viitoare. Și ar fi fost atât de necesar să fie toți factorii importanți ai opoziției prezenți la lucrările unui parlament chemat să rezolve atâtea chestiuni importante, câte are de rezolvat parlamentul actual.

Mesajul Regal la deschiderea Parlamentului.

Sâmbătă s'au început cu fastul obișnuit lucrările Corpurilor Legiuitoare. Mesajul Regal roștit cu această ocazie obligă Parlamentul la o seamă de lucrări foarte importante, privind în primul rând înlăturarea crizei economice.

Politica externă

În politica externă, se accentuează asupra prieteniei cu țările Micel-Atlantice, și se remarcă succesul avut de România prin alegerea dlui Titulescu ca președinte al Ligii Națiunilor.

Petru înlăturarea crizei economice.

Problema capitală care urmează să vă preocupe este îmbunătățirea situației eco-

nomice a Țării, continuă mesajul regal, anunțând deoparte: reduceri în bugetul Statului, care trebuie supus la o serioasă comprimare, pentru a întări creditul însuș al Statului și a ajuta consolidarea noastră financiară.

În adevăr, este neapărată nevoie a restrânge cheltuielile la nivelul încasărilor reale, fiind imposibil a se recurge la noi impozite. Iar gravitatea crizei nu permite a spera o completă îndreptare în scurt timp. De aceea veniturile anului viitor trebuie evaluate cu mare prudență.

Incurajarea agriculturii

Mesajul continuă:

În aceeaș ordine de idei, guvernul Meu vă va propune legea de incurajare a agriculturii, tinzând a o îndruma către o pro-

ductie de calitate superioară, realizată în condițiuni mai raționale.

Printre măsurile de a doua categorie, menite a îmbunătăți direct economia privată și indirect economia Statului, guvernul Meu vă va propune unele legi destinate să înfrângă scăderea prețului intern al cerealelor și să-l aducă la nivelul prețurilor mondiale.

Pe de altă parte, guvernul va supune examinării Domniilor-Voastre măsuri urgente de ajutorarea debitorilor agricoli.

În acest scop, paralel cu tratativele pentru aducerea din afară a capitalului necesar instituțiilor de credit pentru agricultori, guvernul Meu vă va prezenta un proiect de lege pentru înființarea unei instituții bancare, menită să ajute regularizarea datorilor ce apasă întreaga clasă a agricultorilor.

Această instituție va avea de scop a realiza soluții acceptate benevol de către creditori și debitori îndeplinindu-și misiunea, sa în cadrul principiilor sănătoșe de respect al contractelor și cu ajutorul unei contribuțiuni limitate a Statului.

Pentru ca creditul agricultorilor să fie așezat pe noi baze serioșe și folositoare dezvoltării agriculturii, aceeaș instituție bancară va contribui la raționalizarea exploatațiilor agricole.

Toate măsurile destinate a îmbunătăți situația economică urmează să fie realizate în cadrul programului financiar fixat cu ocaziunea stabilizării, care trebuie să fie executat și continuat cu fermitate.

Concomitent cu diferitele măsuri, indicate mai sus, care în mod normal vor aduce o

(Continuare în pag. 8-a.)

Religioase — Culturale.

Gânduri creștinești.

Apostolul de Duminecă,
din epistola către Efeseni c. 4 v. 1—7.

Fraților, vă rog pe voi, eu cel legat pentru Domnul, cu vrednicie să umblați, după chemarea cu care sunteți chemați. Cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în dragoste. Silindu-vă să păziți unirea duhului întru legătura păcii. Este un singur trup și un singur Duh, precum și chemați sunteți într-o nădejde a chemării voastre. Este un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste toate și prin toate și întru voi toți. Iar fiecărui dintre noi datu-i-s-a darul după măsura dărniciiei lui Hristos.

Este un Domn, o credință, un botez.

Despre „un singur trup” adică o singură Biserică scrie Apostolul Efesenilor, precum un Dumnezeu este, Tatăl tuturor, un Domn, Isus Hristos, o credință, pe care a vestit-o și un botez, „din apă și din duh”, care nu se poate repeși. Noi toți, cler și mireni constituim această Biserică vie a lui Hristos, una, sfântă, sobornicească și apostolească. Oricât de felurite ar fi darurile, ce ni s'au dat: unii ca să fie apostoli, alții prooroci, alții evangheliști (binevestitori), alții păstori și învățători, — toți au aceeași misiune: desăvârșirea sfinților, — adică a credincioșilor, cari toți împreună, prin unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, constituim trupul mistic, al cărui cap este Hristos (v. 11, 12 și 15).

Desbinarea bisericilor.

Și totuși, împotriva acestei unități, stă realitatea crudă a împărțirii creștinătății în alătea „biserici istorice”: ortodoxă, papistă, protestantă, anglicană... și fiecare se pretinde singură adevărată. Iar alături de această divisiune, se înșirue mulțimea nenumărată a fracțiunilor sectare, al căror număr, numai în America, trece peste 500.

Fărămișarea aceasta nu este dela Dumnezeu. Cămașa lui Hristos nu s'a împărțit. Desbinarea e rodul patimilor omenești, opera rivalității, a veleităților de supremație, ori a năzuințelor de sustragere oricărei autorități, sporite prin individualismul vremilor noi și a democrației, dusă la exagerare.

Dacă nu stă în puterile noastre să întorcem vremele înapoi, să schimbăm cursul istoriei, ce stă mărturie desbinărilor dintre biserici, păstrăm totuși neclătită nădejdea, întemeiată pe însăși făgăduința Domnului că „va fi o turmă și un Păstor”; — atunci când oamenii se vor pogori de pe muntele îngâmfării și se vor pleca cu smerenie să asculte glasul Lui. Pentru apropierea ceasului acestuia ne rugăm, cu toată ardoarea sufletului nostru: „...pentru pacea a toată lumea și pentru unirea tuturor... unirea credinței și împărtășirea Duhului sfânt cerșind...” Ce aspect nou ar îmbrăca lumea întreagă în ceasul acesta mare, când ar înceta hărțuiala păgubitoare dintre confesiuni și toate energiile s'ar uni spre a clădi împărăția lui Dumnezeu pe pământ, împărăția păcii între oameni. Aceasta ar soluționa desigur și marea problemă a păcii mondiale, mai de grabă decât toate conferințele și tribunalele de pace, și mai trainic decât orice tratat internațional.

Primejdia sectară.

Dacă, deocamdată, nu vedem de nicăeri licărirea unei nădejdi de restaurare a unității bisericesti, nici măcar în sânul neamului nostru românesc, avem o datorie de împlinit: oprirea fărămișării acestui popor pe secte religioase.

Trebuie să între odă în conștiința publică că sectarismul nu e numai „o chestiune bisericească”, ci prin mentalitatea disolvantă de care se călăuzeste, consfătuie o primejdie social-națională.

Nu e locul să înfățișăm aici doctrinele sectare — dacă peste tot poate fi vorba de vreo doctrină. Dar stă la îndemâna oricui verificarea faptului, că sectarul, de orice nuanță ar fi, face cauză comună cu oricare sectar ungur, sârb, bulgar, neam, evreu ori hotentot, mai întâi decât cu un român credincios Bisericii. Sectarul nu face parte din vre-o organizație socială românească, decât doar când îi poate aduce un folos personal, dar va sălta dreptul la existență al „fratelui” din aceeași sectă, cu orice preț și între orice împrejurări. Și prin această atitudine se pune clar ieșirea voită a sectarilor din organismul românesc, constituindu-se în element potrivnic ideii conducătoare a unității neamului; vrăsmășind în taină instituțiile lui și cultivând spiritul de răsvrătire împotriva oricărei autorități.

Dacă, pentru frica de celce poartă sabie, nu îndrănesc să atace pe față autoritatea în Stat, ci se mărginesc să se susragă unor obligamente, cu atât mai vehement atacă autoritatea Bisericii, prin ponegrirea fățișe a ierarhiei, știind că prin turburarea raportului dintre turmă și păstori se produce, ca o urmare firească, destrămarea și în cele naționale și sociale.

În definitiv problema Bisericii este asigurarea mântuirii sufletului printr'o viețuire după Hristos. Toate celelalte preocupări ale ei, de ordin moral, cultural, social, economic și chiar politic,

Ioan Kepler.

La 15 Noembrie c. s'au
împlinit 300 ani dela moar-
tea marelui astronom.

În camera-i scundă, la masa de scris încărcată cu manuscrise, hărți cerești, compasuri și lunete primitive, Ioan Kepler încerca zadarnic să-și continue lucrarea începută. Condeiul îi luneca din mână, ochii desprinși de pe fila albă se pierdură în depărtări, iar mințea fugind de controlul voinței se lăsă în voia amintirilor, cari năvăleau nebuțatec în centrul luminos al conștiinței. Ioan Kepler își retrăia trecutul. Își aducea aminte de frumoșii ani ai tinerții, când alături de maestrul său Tycho, aranja cu osârdie noianul de date astronomice, pe care această furnică harnică le culese timp de 35 de ani din observațiile făcute asupra planetei Marte. Îi reveni în minte marea clipă când ca „matematician crăiesc” la observatorul astronomic din Praga, reuși să găsească firul Ariadnei în chaosul cifrelor strinse cu migală neînchipuită

cari îmbrățișează și binele vremelnic al omenirii, nu pot avea alt caracter decât acela al unor mijloace de apropiere către ținta de căpetenie: mântuirea sufletescă Datoria Bisericii, prin reprezentanții ei, este: să deslușască calea mântuirii. De va fi urmată, ori nu, răspunderea revine individului însuși. Câți au urmat lui Hristos s'au mântuit, ceilalți... L-au răstignit.

Dar sectarismul, prin caracterul internaționalismului său, e frate de cruce cu bolșevismul, lăind drum de incursiune răsvrătirii împotriva oricărei autorități, încumelându-se, în cele din urmă, să desființeze și pe Dumnezeu, nu numai unitatea religioasă, cu un Domn, o credință, un botez.

Fapte și oameni de nădejde.

Biserica din Glogovaț.

În dreapta șoselei spre Podgorie se ridică mândră silueta unei biserici românești în construcție. Ochiul obișnuit cu turnurile de biserică zidite în toate satele după același stil, rămân plăcut impresionat de arhitectura acestei biserici cu trăsături noi, evocatoare de mănăstiri falnice, cari au fost durate de voievozi viteji după bălțile ce amintesc biruințele oastei românești.

Biserica din Glogovaț nu-l o zidire monumentală. Părintele Marșieu și-a dat toată străduința să ridice pe seama credincioșilor săi un locaș de rugăciune, dar are marele merit, că nu s'a mulțumit să arunce ușor banii colectați cu multă trudă din sgârșita dărnicie a vremilor, ci a căutat ca să realizeze din acești bani o zidire plăcută ochiului doritor de linii armonioase și sufletului doritor de a regăsi în casa Credinții o legătură cu trecutul Neamului său.

Planurile bisericii sunt opera tinărului dar vrednicului arhitect Silvestru Rafiroiu.

Cu dragoste și încredere în talentul acestui tinăr, folosim acest prilej, de a-i aduce un cuvânt de îmbărbătare. Căci dacă am judeca numai grandiosul monument din Hălmagiu sculptat în granit, biserica din Glogovaț și cinematograful de vară din Arad operele lui de început, încă merită lauda noastră și cu atât mai vărtos, cu cât știm, că — deși trăește dintr'o leafă cam subțire — n'a prea fost retribuit așa ca să-i fie plătită munca și arta, ci renunțând la profituri mari, a căutat să dea ceea ce îi inspira talentul, numai și numai ca să contribuie la un

de neîntrecutul său dascăl, și să statornicească faimoasele legi, cari aveau să pună pe o nouă temelie știința cerului. Se gândea la neîncrederea pe care au întinpat-o descoperirile lui, la avalanșa de nemulțumiri, privațiuni și suferinți pe care avu să le îndure de pe urma curajului părerilor sale. În vrful de hărții cari îi acopereau masa, ochii i-se opriră asupra unei scrisori primite de curând dela un coleg și un zimbet de amară durere se schișă în colțul buzelor. Colegul în scrisoare îi luase în haljocură curbele ovale pe care le introdusese în studiul orbitelor cerești și îi scria prietenului: „prefer un ou proaspăt curbilor tale ovale”. Va se zică nici acesta, unul dintre puținii apropiați sufletește de el, nu l-a înțeles. Și apoi lungul său pelegrinaj pentru asigurarea existenței. Căci, abandonat de protectori, fu silit să părăsească observatorul din Praga, și ca dascăl de matematici, la alătea școale cari nu cunoșteau îndatorirea de-a plăti regulat leafa, să-și irosească puterile instruind pe alții. Acum luca la un calendar și se gră-

Ce să citim.

Napoleon I.

de Emil Ludwig.

Între atâtea traduceri de tot felul, lată una din cele bune. Bună prin valoarea indiscutabilă a însăși operei, — bună prin calitatea tălmăcirii.

Cartea scriitorului german nu este o biografie romanțată care, ignorând sau neglijând adevărul, cată să te atragă doar prin jocul lejer al unei fantazii aproximativ sprjinită pe informație, urmărind efecte de roman senzațional. Este în primul rând opera unui istoric serios, care a studiat și s'a documentat asupra vieții marelui cuceritor. La Emil Ludwig întâlnim mintea critică a istoricului alături de puterea de construcție care este însușirea unui scriitor de marcă. Din fericita îmbinare a acestor calități, a leșit această carte de proporții epice, în care amănuntul, anecdotical și aventura sunt înfățișate sub latura lor umană și sunt subliniate pentru semnificația lor înaltă, nu pentru fostul erudit și nici pentru bagatelizare sau divertisment.

Asupra lui Napoleon s'a scris mult și fiecare comentator l-a înfățișat divers. Există un Napoleon mare militar, strateg nebiruit, pentru care războiul e singura pasiune; un Napoleon stăpânitor de mase prin sugestio cătorva vorbe; un Napoleon ambițios și parvenit; un Napoleon jeric și un Napoleon copleșit de tristețe romantică; un Napoleon om ca toți oamenii și un Napoleon Supraom.

Cine a fost, cum a fost Napoleon? Dar poate fi prins în marginile unei simple trăsături dominante?

Cartea lui Emil Ludwig încercă să ne prezinte o figură de ansamblu.

m. p.

progres românesc în materie de arhitectură în acest ținut.

În ceea ce privește lucrările realizate de arhitectul Rafiroiu în orașul Arad, se cuvine se înscrim laude Domnului Dr. Cornel Luțai, primarul orașului, cât și domnului inginer I. Mureșan, șeful serviciului tehnic al Primăriei, cari au înțeles să ajute acest tinăr posibilitățile de afirmare.

Am deschis această rubrică în dorința sinceră de a însemna toate inițiativele de bine din acest ținut, convins, că vom ști să ne ridicăm deasupra micilor invidii, prețind cu mândrie națională tot ce se afirmă ales în viața noastră de fiecare zi.

n. p.

bea să-l dea gata, căci avea nevoie de parale. În camera de alături îl aștepta familia grea, care cerea de mâncare. La câte nu s'a pretat el omul de carte, pentru a putea da o creștere onorabilă copiilor săi numeroși. În timpul din urmă scobori și ultima treapta a înjosirii, exploatănd credulitatea semenilor săi prin horoscoape și prezicerea viitorului. Și Ioannes Kepler schișă un gest cu mâna, parecă ar fi voit să alunge gândurile care-l obsedau tot mai stăruior. El căruia ursitoarele l-au hărăzit soarta de-a revoluționa știința despre stele, iată-l ajuns în rândul astrologilor șarlatani.

N'au fost ușoare timpurile în cari Kepler își făcea mucenicia de savant. Concepțiile retrograde cari guvernau lumea de atunci s'au resimțit și în această viață de apostol, croit prea dintr'o bucată pentru a-și putea preocupă convingerile. Pe lângă luptele religioase cari nu l-au cruțat nici pe dânsul, avu în curând să îndure un întreg cortegiu de umiliri și din partea unui alt spectru al vremurilor lui: su-

CE NU SCRIE PRESA MINORITARA.

Pe acel român, cari se trezesc dimineața la căpătâiu cu zărele minoritare, îl chemăm la un mic examen de conștiință.

Găsit-au dășii în coloanele acestei prese, pe care o savurează cu nesăț, preamărindu-se vreodată un act de bravură al funcționarilor statului român? Manifestat-au aceste zăre vreodată un act de revoltă contra incendiatorilor ordinii sociale, contra fraudatorilor fiscalului, contra numeroșilor comercianți falși cari ne compromit creditul în străinătate, precum și a contrabandiștilor de tot soiul? În schimb sunt prezentați zilnic de barbări toți aceia cari își fac datoria și-l prind pe hoț de guler.

Pot mii de țărani români să se stingă prin inaniție din cauza boalelor și a mizeriei, fără a se face cunoscută tragedia acestora; în schimb se plânge până la răgușeală decăteori se închide vreo ducăneană fondată dela început cu gândul la un cât mai rentabil faliment fraudulos.

Datoria noastră, dela început, este să descoperim tocmai acele fapte, pe cari zărele dușmănoase statului român, le ocolesc. Deocamdată câteva observații.

Se vând în Arad articole R. M. S. falsificate?

Bate mult la ochi faptul, că 'nainte cu un an numai, puteai mult și bine să duci dorul unei țigări pe strada principală, căci nu găseai la un kilometru o tutungerie să ți-o lei. Astăzi deolature și alta a bulevardului, se țin lanț debitele R. M. S. Asemenea pe celelalte străzi, la flecare pas, câte o tutungerie nouă. În mitul an, în Arad, s'au înmulțit cel puțin cu de zece ori numărul acestor debite. Te întrebi involuntar, de unde venitul pentru susținerea unor regii costisitoare mai ales cum e al acelora de pe bulevarde.

Am celtit de câteva ori, că s'au descoperit bande de răufăcători, cari falsificau la Budapesta timbre și cambii românești. Să nu fi ajuns, oare, aceste și la Arad? Nimic mai ușor decât să-ți deschizi un debit R. M. S. să cumperi marfă dela regie de câteva mii lei și să plasezi articole false de zeci de mii de lei. Un control al venitelor legale ale deștanților s'ar putea face cu ușu-

rință și comparate aceste numai cu suma chirilor localurilor, credem că ne-ar putea pregăti surprize edificatoare.

Cărțile de joc.

În Arad se folosesc clandestin și mai puțin pe ascuns, cărțile de joc ungurești, nepermise și astfel netimbrate S'au făcut descinderi polițienești. — Înfierate bineînțeles de presa minoritară, și rezultatul s'a văzut imediat. Unde, până aci cărțile regiei nu se mai desfăceau, în scurt timp s'au vândut mai multe mii perechi de cărți timbrate.

Tutun de contrabandă.

Poliția a confiscat mai multe mașini de tăiat tutun.

Morarii și brutarii din Arad dușmanii publicului consumator.

Față de însemnata scădere a prețului grâului, Primăria Arad a maximizat prețul articolelor de brutărie, așa ca să nu se poată valida dorința de profit exagerat a morarilor și brutarilor în dauna consumatorilor.

Inițiativa Primăriei este și legală și justă, deoarece nu se cuvine ca atunci când prețul grâului a scăzut la 2.50 lei de kilogram, să se vândă în Arad un corn cu doi lei bucata, ceea ce înseamnă un câștig de câteva sute de procente pentru morari și brutari.

Ar fi fost de așteptat ca morarii și brutarii să scadă prețurile produselor lor în raport cu prețul grâului, fără să fie constrânși la aceasta prin dispozițiunile Primăriei. Ar fi dovedit în acest caz omenie și simț de înțelegere pentru nevoile colective.

Se întâmplă însă, că ei caută chiar și după aceasta d ferite tertipurî pentru a se eschiva dela reducerea prețurilor impuse de către Primărie. Astfel au găsit mijlocul de a spolia publicul consumator scoțând în vânzare cornuri pipernicite, mult scăzute cantitativ față de cele obicinuite și de calitatea cea mai proastă.

Produsele brutarilor din Arad, în special cornurile, nu puteau concura nici până acum produsele identice din celelalte orașe. Nu căutam cauza, dar

Presa noastră minoritară, n'a avut altceva de zis, decât să-și bată joc de organele de control, că au capturat... fier vechiu.

Și la alcool.

În anul acesta a fost o bogată recoltă de prune. Și s'au vândut cu un preț neoblicinuit de urcat și într'o formă de tot neoblicinuită. Unde, până aci fructele se adunau în căzi și se distilau în țulcă chiar pe teren, în anul acesta, au fost adunate în vagoane și transportate pe C. F. R. Unde? La Oradea, și poate și în alte părți, la distanțe de sute de kilometri.

Nu camva aceste au fost liferate fabricilor pentru a drege cu fructe, spiritul de cereale. Nu se dejoacă aci protecția pomicultorilor, știut fiind că alcoolul de fructe se bucură de mari reduceri la impozitare, față de cel de cereale? Cav. Can.

S'ar cuveni...

... să pună primăria mai multă ordine în circulația autobuselor sale. De o săptămână de când s'a modificat itinerarul acestora, circulația autobuselor municipale a devenit mai rea decât se poate spune. Pe unele dintre cele mai circulate străzi ale orașului, nu mai poți astăzi să prinzi un autobus decât la 30-40 de minute, și nu numai din cauză că o parte dintre vehicule au fost îndrumate pe străzile pe unde până acuma circulau desființatele autobuse ale unor particulari, ci mai ales pentru că nu se respectă nici o ordine în ce privește distanța dintre autobusele depe aceeași stradă. I se întâmplă zilnic să vezi aceste vehicule ale primăriei ținându-se unul de coada celuilalt, pentru ca apoi o întreagă jumătate de ceas să nu mai vezi pe strada respectivă — și vorbim în primul rând de străzile Brătianu — Mărășești, etc. — un singur autobus de leac. Sperăm că primăria se va grăbi să înlăture aceste nereguli.

... S'ar cuveni de asemenea să se deie mai multă atenție decât în prezent curățeniei străzilor. În zilele din urmă, îndeosebi cât a ținut moștea din săptămâna trecută, unele străzi erau un adevărat infern, de parcă n'am fi oraș cu măturătoare automobile. E adevărat că trebuia păstrat un obicei: astă vară, după ce ni s'a făcut cinstea să avem o stropitoare-automobilă, ne-am pornit cu străzile mai murdare decât pân'afunci; astăzi, fiindcă avem măturătoare sistem occidental, trebuie să stăm într'un noroi de o sută de ori mai mare decât cel din anii trecuți.

... S'ar cuveni să se astupe odată crăpăturile din pavajul pieței Avram Iancu. Din pricina lor, e uneori în această piață o murdărie și un miros încât te miri că insalubritatea aceasta e îngăduită tocmai pe-o piață de unde se alimentează zilnic o populație întregă.

Șezătoarea scriitorilor români.

Mercuri după masă a avut loc în sala mare a Palatului Cultural, șezătoarea scriitorilor români.

Șezătoarea e deschisă de dl Vladimir Nicoară, printr'o spirituală conferință fără subiect, în cadrul căreia scuză neparticiparea lui Pamfil Șeicaru, care răcind la Cluj a fost nevoit să se întoarcă la București. Trece în revistă, politica, moda, dansul etc.

Di Volbură Polană citește: Urăta Satalui — tânguirea unei fete urâte — și Goroistul — episod de războiu.

Urmează arădanul Al. Negură care citește poezia: Scrisoare scrisă în maniera lui Cotruș, mai bună decât modelul; parodia: Rapsodia de noapte după Topârceanu. Citită cu talent și sentiment. Di Negură dă citire telegramelor prin care dl Cincinat Pavelescu își scuză neparticiparea, precum și răspunsului — epigramă (autor: Negură) ce i s'a adresat. Di Negură mai citește și 2 epigrame adresate unul primar iubitor de parcuri și vânătoare.

Umoristul Mircea Damian citește schițele: În vizită și în tramvai.

Poetul George Gregorian, recită poeziile Noaptea de toamnă și Trei dracl. Adânc. Impresionant ca întreaga operă poetică.

D-șoara Cătușa Elvas, dela Teatrul Regina Maria din București, citește: În jurul unui divorț, poezie de G. Topârceanu

Asul șezătoarei: Ion Mihulescu, poetul simbolist, recită cu talent poeziile: Cu toamna-n odaie, Echinox de toamnă, Romanță fără ecou și Aquarele.

Șezătoarea e încheiată de dl Vladimir Nicoară, cu schița: O mică chetă.

Un cuvânt de laudă pentru publicul arădan, care a participat într'un număr mare. s. m.

Tocuri rezervoare, cele mai fabricațiuni, vinde cu prețuri extrem de REDUSE.
Gh. Munteanu
ARAD, Str. Eminescu 10.
1-1

perstijia. Mamă-sa, în urma unor palavre necugelate, fu târâtă în fața închiziei ca o periculoasă vrăjitoare și ar fi fost desigur schingiuită și arsă pe rug, dacă fiul nu s'ar fi întrepus pentru salvarea ei.

Nici chiar ultimii ani ai vieții lui n'au fost ferii de amăgiri și decepții. Răsboiul de 30 ani i-a periclitat și bruma de existență materială ce i-a mai rămas, căci împăratul și țara angajați în altă parte, nu mai avură parale și pentru acest bătrân maniac al contemplării cerului. Lipsit de sprijinul curții, Kepler își ia refugiul la ducele de Walenstein, el însuși în orele de recreație un admirator al bolții cerești. Ducele îi făcu o călduroasă primire, îi dădu recomandajii în stânga și dreapta, decât avea cusurul că nu-i plăcea să i se vorbească de plată. Kepler în disperarea sa vrea să se adreseze sfatului țării. Încălecă și porni spre Regensburg. Dar drumul lung făcut călare îl obosi peste măsură și abia ajuns la țintă se stinse, cu durerea în suflet de-a muri neînțeles de conțemporani.

Treisute de ani s'au scurs dela acest tragic sfârșit al marelui astronom. Azi numele Iohannes Kepler strălucește ca

un astru de întâia mărime în cartea de aur a Astronomiei. Căci prin legile formulate și verificate de dânsul, legi care-i poartă numele, Kepler, împreună cu neobositul său discipol Tycho de Brache, a pregătit calea lui Newton și a pus astfel întâile baze ale astronomiei moderne. Dar dincolo de hotărârile acestei științe, succesele obținute de Kepler se proiectează proeminent în linia marelor născociri ale creierului uman. Căci ele ne arată cum o mare imensă de cifre culese din observații, se supun dela sine, ca la un semn magic, poruncilor minții omenești, când aceasta e stăpână pe calcul și știe ce vrea. O fantezie matematică eliberată de îngrădirile stricte ale prejudecăților conțemporane, o meticuloasă și înțelegătoare autocritică sunt singurele condiții ca isbânda în cercetările științifice să fie asigurată. Or Kepler le avea pe amândouă din abundență.

În timpul când epoca Renașterii se apropia de sfârșit, creațiunile lui Kepler marchează cu drept cuvânt primele începuturi ale unei noi renașteri, aceia care avea să revoluționeze știința, deschizându-i orizonturi nebănuite.

A. Crișan.

Sus inimile!

Dincolo de lăcomia trupului există o conștiință, care variază dela om la om, în măsura strădaniei pe care și-a pus-o fiecare ca să-și descătușeze duhul din robia stomacului. Conștiința aceasta se țese în nemărginit, îmbrățișând idealuri și aspirațiuni de interes general, în triumful deplinei credinți, că dela un anumit punct vizual individualitatea trupeză dispăre, închegându-se în armonia cosmosului, însuși egoismul cel mai animalic dictând armonia elementelor cosmice, ca supremă mijlocire a realizării propriilor năzuinți.

Un astfel de punct vizual se zămislește însă numai într-o atmosferă de pace contemplativă, când orânduiri de tot soiul își găsesc cursul lent, lipsit de prefaceri sguđuioare. Firul sufletesc tors în România în anii de după războiu, este un fir încâlcit, iar largimea unghiului vizual românesc din mediul zilelor noastre nu-i prielnică obiectivității și calmului necesar limpezirii de conștiinți.

Pofta bestială de acaparare îngrămădește în slujba celui mai neînfrânat materialism toată vlagă și'n bietul creier, îmbăcsit de prea multe socoteli arivistice, nu mai încapă nici un luminș al spiritului de autocritică. Exagerările de tot soiul nasc sălbătice patimi și egoismul își caută tovarășe în tabere concurente la bunuri. De aci mulțimea partidelor politice, de aci patima politicianismului spoliator, de aci grupările de strigoii hrăpăreși sub flamura cine știe cărei glorii apuse.

De parte gândul și intențiunea de a viza vre-un partid politic sau altul. Se știe, că dacă fiecare partid numără și capete luminate de un patriotism integră, e nu mai puțin adevărat, că masa intermediară dintre capi și alegători o formează lazarenii setoși de pricopsire din vlagă (fără până la cea mai odioasă lăcomie de ban public. Lăcomie care nu cruță nici un Dumnezeu și nu-și alege cuvântul, căci capetele seci de agenți furmentați în abuzul vocabularului celei mai desfrânate demagogii, cutreeră țara neîntrerupt de unsprezece ani, purtând cuvântul dușmăniei între frați, nărând și ultimul dram de morală publică, împrăștiind cu bună știință întunerecul prilejuitor de profituri pentru ei și toată șleahța de paraziți.

În atmosfera aceasta de viciu, bârfeli, calomnie și blesteme improșcate fără frâu în cele patru vânturi, ar fi pierit și ultima sclipire de conștiință românească, dacă n'am fi avut pe ici, pe colea și suflete alese de viștoari propoveduitori de vremuri mai bune.

Există conștiinți românești, există din abundență, dar n'a fost încă mediul prielnic să se valideze. Cei câțiva îndrăzneși cari s'au unit în acest oraș de graniță românească și încearcă se dea noui avânturi celor cari simt la fel, au mistuit vreme de trei ani gândul de a scoate aci un ziar românesc și nu l-ar scoate astăzi de nu și-ar fi dobândit increderea cea mai largă, că va avea cititori destui, că vor fi suflete multe călăuzite de aceleași vis și dor.

Ei nu pornesc cu surle și nu-și afișează programe mieroase prin promisiuni de fațadă. Cândul lor e limpede ca un strop de rouă, sufletul lor darnic. Nu tind să se erijeze în comisari ai moralei publice și n'au nici un gând dușmănos pornit din patini șoviniste naționale, sociale sau religioase. Dar când va cere interesul Regelui, Țării și Neamului vor ști să pronunțe acuzarea cu impetuozitatea conștiinței nerușătoare, vor ști să isbească cu furie

împlântând pintenul în coasta celor cari ar încerca să-și bată joc de toleranța noastră românească. Vor prelu omul după meritul lui și fără considerațiuni privitoare la flamura sub care este înșirat.

Oamenii aceștia cred cu tot dinadinsul în biruința virtuții asupra răului și dacă ar fi să samene doar câteva boabe de gânduri bune peste mocirla patimilor în cari ne sbatem, încă sunt mulțumiți. Bobul sămănat nu va întârzia prea mult să prindă rădăcini și să dea rod, căci e copt putregaiul pentru însămnănare.

Oamenii aceștia cred, că țara aceasta nu-i țară de derbedei, nu-i hoit de sfârțicat pentru hiene și nici bazar de conștiinți scoase în vânzare, și țara menită să însemne un colț de solidă civilizație și cultură în hotarul răsăritean al Europei, înțelegând, că stările relativ grele de aslăzi, nu sunt decât greutăți de începuturi, umbrele dimineții unui răsărit de soare în plină primăvară și nu ceața unui amurg de toamnă.

Credința lor e temelul îndrăznelii care-i împinge, neplășiți, spre treabă grea.

Doctrina lor: obiectivitatea și cinstea, iar programul nevoile și năzuințele legitime ale cetățitorilor din aceste ținuturi aradane, al căror ziar este, fără nădejdi de profit prezent sau viitor, pentru unii ori alții.

— 0 —

Sus inimile! Cuvântul cinstit pornește să-și caute tovarășii în inimile voastre dornice de mai multă omenie.

Pruncul dascălului Todor.

Sugestiuni pentru intensificarea propagandei antialcooliste.

În numele iubirii de oameni cer ocrotirea vârstărilor noastre de pericolul alcoolismului. Această ocrotire o înțeleg prin puterea înșufletirii, care va răspândi ideea abstenenței prin cel mai eficace mijloc, propagandă anti-alcoolistă.

Victoria ideilor și adevărilor morale nu e o utopie. Credința în izbânda binelui mi-a dat impulsul să contribuesc — cu slabele mele puteri — la succesul abstenenței, dând câteva indicii — în linii generale — pentru intensificarea și reușita propagandei antialcooliste. Iată cum gândesc eu organizarea acestei propagande.

Să putem obține rezultate reale, trebuie să întocmim în primul rând un proiect de lucrare specifică, având ca obiect prim și principal combaterea alcoolismului. Acest proiect va conține cele două principii de fond ale propagandei.

I. Principiul acțiunii, alegând ca țintă principală alcoolismul, pe care vom căuta să-l combatem dela început cu toată energia, ca mai târziu să ne ocupăm de desăvârșire lucrărilor de alt domeniu (Protecția muncii, ocrotirea copiilor viciați etc).

II. Principiul grupării energiilor, pentru a putea coordona acțiunea tuturor asociațiilor antialcooliste, astfel că toate să lucreze într-o singură direcție.

E nevoie de o acțiune energică și conștientă la toate asociațiile antialcooliste. Pentru propagandă antialcoolistă să cere înșufletire, dar se mai cer și forțe numeroase și neșovăitoare, care se poată zdrobi puterea, rezistența, frontul dărz al exploataților de suflete desnădăjduite, biete victime ale alcoolismului și prin el, ale mizeriei.

Prin aplicarea principiilor susarătate, asociațiile își vor putea îndeplini misiunea cu prisosință, dovedind lumii, că atât cu forță intelectuală cât și ca număr sunt la înălțime, fiind cu toții pătrunși, ca un singur suflet, de ideea: „Prim voința liberă lupăm pentru combaterea alcoolismului“.

Să vedem pregătirile pentru aceasta luptă.

a. Am credința, că un element de competență ar fi informația, adică să se culegă informațiuni, date precise asupra întreprinderilor și stabilimentelor industriale în care este mai bine ca în ori care parte înrădăcinat viciul beției.

b. Stabilirea unui plan de lucru amănunțit pe baza acestor informațiuni.

c. Paralizarea, prin toate mijloacele, mai ales prin mijlocul demascării prin publicitate a întreprinderilor, cari transacționează lea

Manifestații Culturale la Curtici.

Curtici, 15 Nov.

Societatea de lectură „Nicolae Iorga“ a elevilor dela „Casa învățătorilor“ din Arad, a aranjat săptămâna trecută în comuna noastră o serbare culturală urmată de dans. Programul serbării a constat din recitări, orchestră și o piesă de teatru, a cărei interpretare a fost la înălțime. Programul serbării a fost deschis prin cuvântarea rostită de activul președinte al „Asociației învățătorilor“ d. Nicolae Cristea, care a arătat scopul societății și a mulțumit publicului pentru participare. Au urmat câteva recitări, după cari studentul teolog Horia Vișoiu a expus perlucolul ce amenință viața noastră de stat prin răspândirea diferitelor secte cari divizează sufletul românesc. Bucățile de muzică executate de Voșinar,

și Fetz, au fost viu aplaudate și blisate. Variatul program s'a încheiat cu piesa „Jeppe dela Munte“ ireproșabil interpretată relevându-se mai ales elevul Oarcea C-tin. Mențiune pentru debutanții:

Oarcea Cor, Ardelean Z, Podosiu, Paulescu, Neamțu, Cmetișac, Petrehele, Pelău, Voșinar, Iovănuș. Un cuvânt bun pentru solistul Davl.

Meritul acestei serbări revine dlor, directori Mladin dela Casa Inv. și Cărpinișan dela Șc. de arte și meserii, cari îmbărbătează tendința spre o activitate extrașcolară a elevilor încredințați conducerii lor. Curticeni exrimă mulțumiri Societății „Nicolae Iorga“ pentru momentele plăcute ce li-au primit prin reușita acestei serbări.

Vărădeanu.

Despre plantarea pomilor.

Pentru ca plantarea pomilor să reușească, trebuie făcute cât mai de timpuriu, de preferință toamna.

Înainte de a planta pomii, trebuie pregătit terenul.

Terenul destinat să fie plantat cu pomi, trebuie împărțit simetric, la distanțe care să corăspundă și formelor pomilor ce urmează să se planteze. Distanța trebuie să fie: între meri, peri, cireși, 8—10 metri; între pruni, vișini, pierseci, 5—6 metri, între nuci 15 metri.

Gropile se vor marca în linia dreaptă și la distanțe egale, și vor avea dimensiunile de 1—2 metri în diametru, iar adâncimea dela 0,70 cm. — 1 metru. Cu cât gropile sunt mai mari, cu atât pomul plantat va crește mai bine.

La săpatul gropii, pământul ce se scoate se va pune deosebit, și anume: în țelină, brazda și pământul din fundul gropii dela ultima casma deoparte, iar pământul din

mijloc dealtă parte. De asemenea se va pune deosebit pământul scos din gropi în terenul arat și anume, cel depe deasupra deoparte, iar cel din subsol în altă parte.

Înainte de plantare, se va pune pământ în gropi și se va apăsa cu piciorul, astfel ca groapa să nu aibă mai mare adâncime decât necesită partea pomului care vine plantat.

Dacă pomii de plantat sunt cu trunchiu înalt, se va pregăti și se va înfige în fiecare groapă înainte de plantare, câte un arac drept și tare, de care se va lega în urmă pomul plantat. Aracul nu va fi mai înalt decât până la Coroana pomului.

Înainte de a planta pomii în gropi, li se vor rețea rădăcinile, însă cât mai puțin, iar cele stricate se vor tăia deasupra locului unde sunt rupte, iar tăietura se va face astfel ca să cadă orizontal pe pământ. Tăietura să se facă cu un cuțit bun și ascuțit bine, și nu cu foarfeci.

Tăierea ramurilor se va face în modul următor: La meri și peri se taie ramurile care formează coroana la jumătate din lungimea lor; iar la cireși, pruni, pierseci și caisi se scurtează toate ramurile la 5—8 ochi și se va observa la tăierea ca la fie care ramură ochiul de sus să fie înșpre afară. Ramura din mijloc a fiecărui pom se va lăsa 20—25 cm. mai lungă, pentru că coroana să capete o formă simetrică.

Pomii astfel pregătiți îi muim cu rădăcinile într'un noroi compus din pământ și gunoiu de vită fără paie unde pot sta și mai multe zile.

Noroiul acela îl pregătim într'o groapă aproape de fântână, ca să fie în totdeauna subțire. Pomii scoși de aici să fie imediat plantați.

La plantarea de toamnă nu este nevoie să se ude. Primăvara însă, dacă timpul este secetos, se va uda bine fiecare pom. Fiindcă după udare se ivesc mai totdeauna locuri goale între rădăcini, acestea trebuie umplute cu pământ. După ce apa se lasă să pătrundă bine, se pune peste pământul umed puțin pământ uscat și se calcă ușor cu piciorul, pentru a evita uscarea prea repede a pământului dela rădăcină.

Se va face împrejurul pomului un mușuroiu de 30 cm. înălțime care se va strica când se va observa că pomul s'a prins, făcându-se în locul mușuroiului un disc de pământ de aceeași mărime cât a fost lărgimea groapei. La pomii plantați toamna se va strica mușuroiul în primăvara următoare.

Pomii care se plantează lângă arac se leagă de acesta ușor, observând însă că aracul să nu ajungă până la coroana pomului. Căci altfel ar putea vătăma ramurile coroanei.

Ion Crișan

grădinar, Arad.

Sunt rugați toți acei cari ne trimit ceva spre publicare, să-și scrie comunicările pe câte-o singură pagină. Manuscrisele trebuie să fie citește.

Ana Vajau.

Știri din Arad.

Distinsul corp ofiteresc din Arad s'a îmbogățit cu un nou ofițer de mare valoare, în persoana d-lui Colonel Constantin Petrovicescu, care fiind numit comandant de brigadă în Arad a sosit în garnizoană, luându-și în primire comanda brigăzii.

În ziua de 12 Noembrie a. c. a trecut prin gara locală dl. Octavian Goga, însoțit de dl. Alex. Hodoș. Dl. Octavian Goga era în călătorie spre Caransebeș spre a participa la adunarea Astrei.

Arădani, se apropie recensământul, --- faceți-vă datoria de români!

S'au început dupăcum toată lumea o știe, lucrările pregătitoare ale recensământului populației. Se va face de Crăciun o nouă numărătoare a locuitorilor țării, pentru că cea făcută acum trei ani nu numai că n'a reoglinat situația etnografică exactă, din orașe mai ales și n' a primitul rând, din ținuturile desrobite, ci n'a pus într'o situație chiar mai tristă decât am avut-o în statisticele demografice maghiare. Așa s'a întâmplat de pildă și aici, la Arad, oraș de origine românească, până la 1850 cu majoritatea românească de aproape două treimi, la 1910 cu 19 mii de români, iar în statistica făcută acum trei ani, în România întregită, cu o populație românească inferioară numericește celei din ultima statistică maghiară.

Aradul e locuit astăzi în majoritate de români: la alegerile comunale de astă iarnă, numărul alegătorilor noștri a fost de aproape o sută peste șapte mii, pe când al tuturor minorităților la o altă — unguri, evrei, șvabi, armeni, sârbi — abia de 6500. Alegerile de astă iarnă au sancționat această majoritate prin biruința repurtată de partidele politice românești coalizate. S'ar putea ca acum populația românească să nu-și facă la fel ca atunci datoria de români?

Știm că recensământul ce se apropie ne va dovedi majoritarul acestui oraș reclamat de hortolștii și rothermeriștii ce ne poartă Sâmbetele. Dupăce dela 1919 până astăzi s'au adăugat la populația românească de 19000 recunoscută de unguri încă 4—5 mii de români veniți dela sate, dupăce la această populație sporită totodată și prin câteva mii de funcționari români de toate categoriile s'a mai adăugat populația românească a cartierelor alipite la Arad anul trecut, dupăce apoi numărul ungușurilor a scăzut în zece ani cu mii de inși repatriați în Ungaria și cu funcționarii plecați deasemenea peste hotar sau aiurea, este de sine înțeles, chiar dacă am socoti că n'am avut la Unire decât populația românească arătată de ultima statistică maghiară, că situația noastră în acest oraș nu poate să fie cea din recensământul aversecan, inferioară chiar și celei recunos-

cute pe vremea sa de oficialitate ungurească.

Recunoașterea majorității ce știm că o avem în acest oraș nu este însă tot ce cerem acestui recensământ. Atâta vreme cât se vor înscrie — de bună voie sau prestași de partidul maghiar și de rudele maghiare — români în rubrica maghiarilor, recunoașterea majorității noastre nu ne poate împăca. Sunt încă în Arad zeci și zeci de familii de români, cu nume românești dintre cele mai neaoșe însă ortografiate chiar pe firme publice în unguște, cărora le repugnă să fie socotite valași. În matriculele școlilor, și am răsfoit o serie de matricole chiar din anul acesta, veți găsi copii pe cari li chiamă Stoica, Gherman, Rus, etc., pe cari părinții i-au declarat maghiari iar învățătorul român i-a trecut în scriptele oficiale unguri.

E de datoria tuturor să caute în ce chip se va putea, să abată pe acești români pierduți de pe calea pierzării în care au ajuns. Recensământul ce s'apropie e ocazie să ne facem o datorie de care până acum ni-am prea uitat.

T.

Ajutoare pentru studii date de Primăria Aradului

Este interesant să se știe — credem — cum s-au distribuit ajutoarele pentru studii pe anul în curs, din fondul rezervat de Primăria Municipiului pentru acest scop și aprobat, odată cu bugetul, de consiliul municipal. Ținem să accentuăm că nu Consiliul în planul său a aprobat repartiția de mijloci ci delegația restrânsă formată din primar și ajutoarele sale.

Au fost în total 20 solicitanți: 12 români și 8 evreo-maghiari, dintre aceștia au fost satisfăcuți 16 și anume: 10 români și 6 evreo-maghiari. Favorizați cu sume mai măricele n-au fost decât 4: I. Robu fiul fostului primar — și T. Țucra (câte 20.000 lei) precum și I. Popa și Stelina Călniceanu (câte 5000 lei) — Toți ceilalți 12 au primit ajutoare sub 3000 lei fiecare. Nu e puțin interesant să se știe că

dintre Români jumătate își fac studiile în țară jumătate în străinătate (cel mai favorizat prin ajutoare), după cum nu e mai puțin semnificativ faptul că dintre cei 6 maghiari 5 urmează beletele din Budapesta și numai unul G. Gérecz — fiul fostul profesor de engleză dela liceul românesc — studiază fizico-chimicele din București. — Este iarăș semnificativ faptul că un român — Dr. A. Pop — a cerut ajutor de studii pentru Ungaria!

Observăm, că tinărului Sârbovan Gheorghe — orfan de războiu și fără nici un sprijin de nicăiri — nu i s'a acordat nici un ajutor, deși a fost unul dintre cei mai buni absolvenți ai liceului „Moise Nicoară“ din Arad.

rești a murit Al. Orăscu, președinte de onoare al Ligii.

La 16/28 Oct. 1890 el a fost rectorul care ne-a acordat sala să ținem prima întrunire națională, când am ținut situația din Ardeal și am propus să trimitem o telegramă de aderență comferenții naționale, întrunite atunci la Sibiu. Bătrânul tocmai ședea la masă, citea jurnale „Voința“ și „Românul“, din care zicea că a citit despre barbaria Ungurilor.

Eram cu Iordan Bogdan, Bratu și încă trei tineri cari îi ceream sala. La început stătea pe gânduri.

Dar în urmă dupăce i-am garantat că o să facem totul în bună rânduielă, mi-a dat un bilet către intendent. D'aici s'a născut Liga“.

Am reprodus aceste amintiri ale lui I. Russu-Șirianu fiindcă ele ne aduc unele amănunte noi cu împrejurările în care a luat ființă Liga culturală. Pe de altă parte ele ne arată că și un arădan era între inițiatorii și organizatorii mișcării. Era acest I. Russu-Șirianu merit să fie mai târziu un exponent de seamă al vieții politice și gazetărești a Aradului.

Ed. I. Găvănescu.

Sfaturi medicale.

Scarlatina.

Aceasta boală este tocmai actuală, căci nu numai în oraș ci și în județ a început de câteva luni să ia o estindere mai mare ca altă dată la începerea anului școlar.

Epidemiile de scarlatină să ivesc cam din 10 în 10 ani. Ultima epidemie mare am avut-o în 1921 cu trecere în 1922 și întru câțva și 1923. S-au înregistrat cu această ocazie în 1921 total 543, în 1922: 376 iar în 1923 numai 105.

Trebuie știut, că în Arad ca în mai toate orașele mari, aceasta boală bătute în măsură mică în mod permanent, 70 până la 120 de îmbolnăviri anual este ceva normal în orașul nostru.

Și în anul acesta numărul îmbolnăvirilor în primele 8 luni s'a mișcat în limitele obicinuite în anii normali.

Cu începutul lunii Septembrie sau mai bine zis cu începerea anului școlar numărul îmbolnăvirilor a început să crească vertiginos. De unde în cele dintâi 8 luni laolaltă s'au înregistrat 70 cazuri, în Sept. și Oct. laolaltă s'au declarat 77 îmbolnăviri iar până azi în luna curentă 16 cazuri.

În epidemia din 1921/22 mortalitatea a fost de 8,5%. Actuala până acum să arată mai blândă atât ca numărul de îmbolnăviri cât și mai ales ca gravitate. Din cei 163 de bolnavi din anul curent au decedat numai 2 inși.

Ca o urmare a decursului ușor al celor mai multe îmbolnăviri este a să atribui

imrejurarea, ca în straturile paupere ale populației din cartierele dela periferie la mulți copii bolnavi nici nu-i chemat nici un medic și cazurile rămân nedecarate, numai când mergând copilul din nou la școală, îl bagă de seamă învățătorul că i-să cojește pielea depe mâni și urechi în bucăți mari sau când în urma nefritei, care-i umflă fața ori picioarele, este dus la doctor, ese la iveală și este luat în evidență de autoritatea sanitară.

Ca etate a bolnavilor este de remarcant, că în actuala epidemie cei mai mulți sunt în anii prescolari (4—6 ani); au fost însă și câteva îmbolnăviri la adulți.

Cași altădată și acum alătura de îmbolnăvirile de scarlatină se observă multe îmbolnăviri de anghina falculară. Hipoteza ca aceste 2 boli ar fi înrudite ca etiologie să adeverește și acum.

Este interesant, că microbul presupus în anii trecuți drept germene cauzator al bolii, în vremea din urmă nu mai e recunoscut ca atare deși serul fabricat cu ajutorul toxinei lui este folosit și nu cu puțin rezultat.

Cel mai bun ser vindecător și preventiv în aceasta boală este serul de convalescent (dela copiii sau adulții vindecați) dar este greu de avut. În farmacii nu este, ci numai în spitale.

Drept regule de prevenire a infecției să ne notăm următoarele: a să ne spălăm totdeauna mâinile înainte de mâncare, b. să facem regulat sara și dimineața toaleta gurei, care este doar singura poartă de intrare a germenului bolii. Să punem pe copii să gargarizeze regulat dimineața, la amiază și sara cu apă oxigenată (biperol) ori alt desinfecțant, c. pe copii bolnavi să-i arătăm cât mai iute medicului și în caz de infecție scarlatinoasă să-i izolăm de restul familiei.

Dr. Cucu.

Divizia I-a Cavalerie Arad.

No. 19577 13 Noembrie 930.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 20 Decembrie 1930, ora 10 se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate, la Comandamentul Diviziei I-a Cavalerie Arad cum și la reședința Regimentului 11 Călărași Cluj și 13 Călărași Lugoj, pentru confecționarea a circa 1305 efecte de îmbrăcăminte (mantale, vestoane, bluze, cisme, bocanci, căpestre, găleți pentru apă) efecte necesare călărașilor cu schimbul din contingentul 1931.

Licitatiia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88-110 din L. C. P. și art. 31—53 din Reg. Oficiului Central Licitatiil.

Efectele se vor confecționa în conformitate cu dispozițiunile prevăzute în broșura de uniformitate pentru Armata Română.

Concurenții vor putea face ofertă fie pentru confecționarea întregului echipament fie numai pentru o parte și pe garnizoane.

Garanția se va depune conform art. 92 din Legea Contabilității Publice.

Condițiunile tehnice, caetul de sarcine și orice alte detalii, se pot vedea la Serviciul Intendenței Diviziei I-a Cavalerie, în orice zi de lucru între orele 11-13 și la reședința Regt. 11 Călărași Cluj și Regiment. 13 Călărași Lugoj.

Comand. Diviziei I-a Cavalerie.

General, (ss) Băldăescu.

I. Russu-Șirianu și Liga Culturală.

Numărul pe Octomvrie a. c. al frumoasei reviste *Boabe de grâu* aduce două articole foarte interesante relative la Liga Culturală. Unul este al d-lui prof. N. Iorga, președintele actual al Ligii. D-sa se ocupă despre spiritul și rolul pe care l-a avut Liga Culturală în susținerea suflătească a Românilor din Ardeal și în opera de purificare morală în mica Românie. Într'alt articol dl. Barbu Theodorescu dă „Date istorice din viața Ligii Culturale“, foarte interesante și care ne redau împrejurările ce au condus la înființarea acestei societăți culturale.

D-l Barbu Theodorescu arată că la 16 Octomvrie 1890 s'a ținut cea dintâi întrunire de protestare împotriva tiraniei Ungurilor peste munți, întrunire care a adus apoi la înființarea Ligii Culturale. Invitarea la această întrunire era redactată astfel: „Mai mulți studenți universitari invită pe colegii lor a se întruni în sala Universității Marți seara ora 7 jum. (16 Octomvrie 1890) spre a se lua atitudine hotărâtă față de adunarea națională Transilvană“. După această întrunire s'a ținut o

a doua la 24 Octomvrie 1890 iar la 2 Ianuarie 1891 s'a constituit „Liga pentru unitatea culturală a Românilor“. Cel dintâi președinte de onoare al ei a fost Al. Orăscu, rectorul Universității din București în acea vreme.

Intre aceia cari au luat parte la cea dintâi întrunire din 1890 la 16 Octomvrie, a fost și Ion Russu-Șirianu. Despre el nu se pomenește nimic în articolul d-lui Barbu Theodorescu, care se ocupă oamenii și împrejurările în legătură cu înființarea Ligii Culturale.

Russu-Șirianu a fost unul dintre organizatorii întrunirii dela 16 Oct. 1890 la Universitate și a luat și el cuvântul înfiinșând situația jalnică din Ardeal pe care o cunoștea așa de bine ca u nui ce o simțise din plin aici la Arad și la Sirla lui natală.

Cu ocazia morții lui Al. Orăscu la sfârșitul anului 1894 iată ce scrie Șirianu în *Memoriile* sale publicate în foaia comemorativă pentru Russu-Șirianu din 12 Decemvrie 1910 la un an dela moartea lui.

Sub „1 Ianuarie 1895“ iată ce scrie el: „Azi ne-a sosit știrea că la Bucu-

SCAFANDRIERII.

Aurul și alte lucruri prețioase, cari, pe urma furtunilor groznice, au ajuns în fundul mărilor, au lăsat mereu sufletele oamenilor să se coboare în adânc. S'a cheltuit multă energie și a trebuit mult curaj până s'a ajuns la măiestria scafandrierilor, cari aduc mereu la lumina soarelui tablele adâncimilor îmbogățind cultura omenească. Sufletul neamului nostru este un bogat adânc de mare. Robia, apăsările și lanțul nesfârșit de nenorociri cari au trecut peste el l-au coborât tezurul gândirii și al simțirii în adânc, așa ca azi avem o lipsă arzătoare nu de oameni, cari să mișcă numai la suprafață, ci de curajoși scafandrieri culturali, cari să se coboare adânc de tot în sufletul neamului și să scoată în fața lumii, tot ce doarme acolo ca gânduri și sentimente frumoase.

De câteori nu ne plângem că Românul e ca focul de paie, se aprinde tot așa de repede precum să și stingă și așa orice inițiativă frumoasă a noastră este ca o floare de o zi. A înflorit și s'a scuturat. Și totuși în adâncul sufletului românesc zace atâtea energii, cu care ai putea face minuni, decât arta e să ști să chemi, să miști, să pui în mișcare această energie. Și e cert, ca această energie a neamului cu care am putea duce la izbândă toate visurile noastre frumoase, de solidaritate și de muncă nu o vor putea-o trezi oameni cu respirația scurtă și cu dorul copilăresc de-a semăna azi și de a culege mâine, oh nu! să vie oamenii cari au răbdarea, tenacitatea și curajul scafandrierilor.

Pentru trezirea energiei neamului să punem și noi cei de azi tot atâtea muncă perseverentă, cât de greu și întunecat a fost trecutul.

La baza tuturor operelor frumoase, realizate cu orice ram de cultură face sceat minunat și încercat mijloc: *stăruința statornică* și gata a merge în cluda tuturor greutăților până la sfârșit. De această stăruință, care nu se dă bătută cu nici un preț, avem noi lipsă cei de azi.

La nici un neam poate nu se confundă în mod așa de regretabil cele două noțiuni: păcatul și boala. Păcatul este una și boala, durerea alta.

Medicul cunoscător ne spune, că o durere moștenită sau câștigată, este în stare să distrugă complet un om și dacă o curează stăruințeficește, din anul în care laicul superficial a văzut un păcătos vrednic de sculptat și de batjocorit, face un om sănătos și la trup și la suflet.

De aceia să nu confundăm păcatele cu boalele, fiindcă tratamentele sunt esențial deosebite și zăbindu-păcatele, nu ai făcut nimic pentru îșgonirea bolii, care cere altceva decât un cuvânt venit din fiere.

Robia îndelungată în care a petrecut neamul nostru, l-a lăsat păcate dar și mai multe boli sufletești cari alături de satiră cer și leac. Satira o știe aplica orișicine, dar leacul mai greu. Nouă ne trebuie vindecători cari cu sufletul lor bun și luminat să ridice cu dragoste pe cei căzuți și să nu aplice biciul satrapilor de demult.

Badea Nicolae din cutare sat a trecut la secta tremurătorilor. Un metod este și acela să-l iei cu biciul apăsător, iar superior acestui metod este celalalt să intri în sufletul lui, să-i vezi nevoile și să-l încunungi cu toată dragostea ta omenească și românească.

În natură și elementul cel mai tare se pleacă în fața căldurii focului, la fel căldura sufletească își pleacă înainte și pe cel bolnav și pe cel satanic.

Totdeauna când biciuim pe intelectuali, totdeauna ne gândim *la ce pot* dar nu ne apropiem de sufletele lor să înțelegem că sunt lucruri pe cari *nu le pot* face din cauza nevoilor cari îl rod acolo în adâncul inimii.

Bunul Dumnezeu care în mod vizibil ne-a ocrotit viața atâtea veacuri, poate ne-a făcut părtași și azi de binecuvântarea sa, lăsând să se strângă

O femeie pusă sub peceti.

Într'un mic orășel din vecinătățile Lionului, un farmacist avea o soție pe care o iubea cu deosebire, și de care și el era prea mult iubit. Ea murl și e de prisos de a mai descrie grozava durere a nenorocitului văduv. În adânc sa întristare, hotărî de a părăsi pentru totdeauna locurile ce-l aduceau aminte cu atâtea cruzime pierderea scumpei sale consoarte. Așa el plecă, însărcinând cu grija oficiului său pe un elev ce avea, un prea frumos june ca de vr'o 25 de ani, chemat a fi succesorul patronului său. Elevul acesta, pe care nu-l absorbia tocmai așa mult studiul, avea legături amoroase cu o doamnă din vecinătate.

Pe fiecare zi, sub ingeniosul pretext de leacuri, frumoasa vecină se introducea în farmacie, și făcea pe simțitorul elev al lui Asclapiu, în timp de câteva ore, să uite grijile oficiului și prepararea rețetelor ce veneau în farmacie.

Dar într'o zi în care, spre a se ascunde de privirile indiscrete ale trecătorilor, amândoi înamorații se retrăseseră în camera din dos a farmaciei, justiția, sub forma judecătorului de pace și a grefierului său, intră în farmacie.

Se înțelege spaima junei noastre Doamne și confuzia „șplărașului”, căruia i se pare acum a vedea că patronul său nu va mai primi de succesor pe un om de o moralitate mai mult decât șovăitoare. Cu toate acestea, în turburarea sa, îi vine o idee: deschide iute un dulap, împinge într'ânsui cu violență pe blata femeie mai mult moartă decât vie, și se înfățișează apoi judecătorului de pace care-l aștepta în farmacie. Magistratul acesta îl declară motivul vizitei sale care era: de a pecetui toate obiectele mobiliare ce se țin de averea răposatei, după cererea făcută din partea moștenitorilor ei.

Operația începe, procedând mai întâi dela înscrierea obiectelor; se ia chelle dela toate mobilele, și apoi se pune pe fiecare broască câte o pecetă mare de ceară roșie.

Ajungând grefierul și la fatalul dulap se prepară a-l deschide; elevul farmacist s'aruncă cu spaimă spre a nu-l lăsa să facă una ca aceea. Judecătorul neînțelegând că în dulapul acela ar fi buba bietului june, bubă care l-ar fi durut până la ficiți de ar fi atins-o cineva: „Vei fi având poate aici”, îi zise ei, „lucruri d'ale dumitale;

într'un mănunchi acei oameni înțelegători și de bun suflet cari după atâtea scrieri biciuitoare ne vor da ziarul de mult așteptat, ziarul scafandrierilor și al vindecătorilor,

Deci înainte cu admirația noastră. Marea la mal e frumoasă și liniștită ca o pânză de aur, la mijloc e îngrozitoare, plină de primejdii și mai încolo e ținta dorită unde ajungi cu sufletul plin de marea plăcere a învingerii.

Copiii iubesc malul de unde au pornit și malul unde au ajuns; bărbații însă trec cu aceeași seninătate în mijlocul apelor zămlisitoare de primejdii mari.

Dr. Ștefan Cloroianu
protopop.

Cronica veselă.

„prea bine, să le scoatem afară.” Și mâna judecătorului se puse pe chee. „Nu, nu,” strigă cu putere bietul elev care abia se mai ținea pe picioare, „nu e nimic d'al meu aci”. Zicând aceasta, smulge el însuși cheia și o dă judecătorului. Acesta o ia și pune pe broască teribila pecete.

Terminându-se operațiile acestea, judecătorul de pace și grefierul se duc, însărcinând pe nenorocitul june a fi gardianul obiectelor puse sub mâna justiției, dându-i totodată în cunoștință articolul 252 din codul penal, astfel: „culpabilii de rupere de peceti (sigluri) vor fi pedepsiți cu o închisoare de zece luni până la doi ani; iar dacă rupătorul pecetilor va fi însuș gardianul, acesta va fi pedepsit cu o închisoare de 2 până la 4 ani”.

Rămânând amândoi singuri se tânguiau ca val de ei. Dar la suplicațiile ce sârmana femeie adresează junelui farmacist ca să deschiză dulapul, el îi răspunde cu articolul 252 din codul penal. Ea plânge, se lamentă, dar el nu ia nici-o hotărâre. Noaptea însă s'apropie, și biata femeie dă a înțelege lubitului ei cruda poziție în care o să se afle; ea nu poate petrece o noapte întreagă afară din domiciliul ei; asta ar fi un scandal grozav, și reputația l-s'ar pierde pentru totdeauna. În fața unuia așa de mare pericol, locșitorul de farmacist, nu vede decât o singură partidă de îmbrățișat, adică de a se duce să mărturisească totul judecătorului de pace.

Așa el alergă la acest magistrat; dar acesta cină la Lion. Altă alergătură, altă întârziere. Ajunge însă a întâlni pe judecător și-l încredințează desperata sa poziție. Judele de pace, care a fost odată june și el, surăde și-l promite a-i fi în ajutor. Dar, din nenorocire chelle sunt la grefier, și grefierul plecase la pescuit raci, și tocmai a doua zi dimineața urma a se înapoia. Altă perplexitate, altă întârziere și sâraca doamnă, pe când se făceau alergările acestea, gemea în grozava ei închisoare.

În cele din urmă, un lăcătuș fu chemat, și fatala ușe se deschise.

Trebuie a adăoga că doamna eșind din dulapul ei avu grija de a-ș ascunde fața în amândouă mâini: precauție zadarnică, deoarece bunul magistrat, în minutul când juna doamnă trecu pe dinainte-l ca o gălnă ploată, își întoarse capul într'o parte să n-o vadă Curier.

Să ne cunoaștem dușmanii.

Cultivatorii sentimentelor patriotice, cei cari au sădit ideia de înfrățire și cei cari s'au sacrificat pentru ea, au fost îndemnați în acțiunea lor de un crez isvorit din simțul nevoilor păcii, dintre cei de o limbă și cu aceleași obiceiuri strămoșești.

Toți doctrinarii sociologiei umane n'au făcut uz în fond, decât de ideia păcii în lucrările lor, deosebindu-se numai mijlocul de aplicare, evolutiv științific sau forțat, și toți au ținut familiarizarea omenei pe deasupra micilor interese egoiste.

În toate manifestățiunile s'a dovedit însă, că unicul factor important și singura garanție necontestată este totuși „națiunea”, care prin limba și obiceiurile comune constituie forța necesară aplicării ideii de pace și a asigurării vieții liniștite. Armonia, înțelegerea și dragostea de colaborare dela mica familie a burghezului și până la consiliul de administrație al mării întreprinderi ori guvernarea unei națiuni, ca senz nu se deosebește întru nimic; scopul este unic: rodul bogat, mijlocul de asigurare al păcii în familie, națiune, și popoare, deopotrivă.

Vânătorii de situații nemuncite, dușmanii păcii, au o armă puternică în lupta lor: învrăjbirea. Prin acest mijloc — ne arată istoria — acești paraziți ai societății au și jubilat pe ici-colo.

Asemenea paraziți găsim și la noi, ei instigă pe român contra românului, făcând cult de ură sub epitetele „regășean”, „ardelean”.

Poporul nu cunoaște deosebire; el știe că românul ori unde s'ar fi născut sau ori unde locuiește, este pătruns de aceleași sentimente și aspirațiuni. Tot poporul îi va exclude din rândurile lui pe instigatorii, dușmanii păcii și ai consolidării noastre.

Rică.

Publicații arădane

„Școala Vremii“.

Anul I, No. 2. Nov. 1930

Revistă pedagogică-culturală — Arad.

Inregistrând unele surprize plăcute și neplăcute prilejuite de apariția ei, revista trece cu acest număr la aplicarea punctelor din programul ce și-a propus și aduce un material interesant și variat.

În legătură cu „învățământul matematicilor în școala primară”, D-l *Ascaniu Crișan* semnează un judicios articol în care dă interesante sugestii având ca bază principiul activismului. Stabilind analogia între limbă și matematici, (limba operează cu cuvinte, matematicile cu numere), D-sa ajunge la o nouă formulare a scopurilor urmărite de studiul matematicilor în clasele primare. Aceste scopuri nu pot fi decât „o mai adecuată înțelegere a realității care ne înconjoară în natură și în viața noastră sufletească și prin ea însușirea unei culturi a cărei supremă țintă rezidă în scopurile etice ale perfecțiunii proprii și fericirii deaproapei”.

D-l *Teodor Mariș* continuă articolul din primul număr: „Contribuțiuni la pedagogia românească” și vine acum cu date concrete asupra examenului antropometric al copiilor din județul Arad. Sunt constatări cari arată că pedagogia românească nu trebuie să se mențină fără nici un control în cadrele indicațiilor date de experiențele savanților streini asupra copiilor din alte țări.

În articolul intitulat „Școala primară în lumina pedagogiei moderne”, D-l *Cădaru* discută problemele selecției impuse de școala democrației și arată care sunt căile de urmat pentru împărțirea copiilor în clase cât mai omogene. Articolul are un pronunțat și mărturisit caracter de expunere popularizatoare și sfârșește subliniind necesitatea selecției capacităților.

Restul numărului tratează despre neajunsurile învățătorilor în aceste vremuri de criză, apoi conține recenzii, formațiuni, comunicări oficiale, etc.

m. p.

Procesul memorandului în ochii micilor spectatori.

— **Amănunte de cari nu se scrie în istorie. Chelnerul Ion Dimbu și evenimentele din anii 1894.** —

Dornic să am subiect, fatalitatea aduce cu sine să fac cunoștința unui chelner român. Cei doi s-au întrebat că ce puteam afla dela un chelner. În sfârșit ce-i poți cere unui chelner decât să te servească și pe urmă drept recompensă îi dai un modest bacșiș. Este o convenție mutuală între public și personalul de restaurante să-i ceri, să-ți faci, să-i plătești... Pe urmă niște ploconeli, mai adânci sau mai puțin adânci după greutatea bacșișului. Dar astăzi bacșișul este o adevărată raritate și am putea concluda că în această privință generozitatea, este în plină decadentă. Este desigur o imperceptibilitate ce exclude orice familiarizare între „eu“ care sunt servit și „tu“ care mă servești. Chelnerul Ion Dimbu însă nu este omul care să aștepte bacșișuri ci numai vorbe bune. Rațiunea îi dictează acestui om că între semenii și între români nu poate fi deosebire, atunci când atâtea interese îi leagă laolaltă. Ion Dimbu astăzi e chelner dar ieri s'a bucurat și el de zile mai bune. Anii trecuți peste el năvalnic și timpurile îi inierniră plețele, îi apăsă umerii și îi slăbiră genunchii. Un fost proprietar de mare restaurant la Brașov astăzi e chelner în strada Brătianu din Arad. A intrat în zile negre, fără să fii avut o vină căci așa a adus soarta ca în timpul bătrâneții, Ion Dimbu să fie chelner în strada Brătianu din Arad la o vârstă de peste 60 ani. Și nu are altă dorință decât să fie între români și românii să stea de vorbă cu el...

Adresându-mă acestui Ion Dimbu l-am întrebat dacă știe ceva, măcar cât de puțin despre trecutul luptelor noastre. Acestui modest chelner din strada Brătianu, care n'a fost nici acuzat și nici acuzator în anii memorandului ci un simplu român și chelner la fostul restaurant „Ujvilag“ din Cluj. Ceea ce mi-a istorisit sunt lucruri cari nu se scriu în istorie, ci pier odată cu spectatori adânc săpate în uitare.

Eu, dle, începu istorisirea chelnerul Ion Dimbu, eram pe atunci chelner la Cluj la restaurantul „Ujvilag“ cel de lângă grădina Bánffy din apropierea teatrului de vară. Am văzut pe mulți domni, pe dr. Rațiu, fostul ministru Vlad, Pop Gh de Băsești, Dr. Molnar Teodor, pe d. Cicio Pop, care pe atunci era mai slab și pe alții de cari nu mi mai amintesc. Dela restaurantul unde eram angajat am văzut cum vin țărani de prin toate părțile și se adună în grădina restaurantului Bánffy. Erau foarte mulți și nu mint dacă vă spun că trebuia să fie peste 50 de mii de oameni cari au venit din toate părțile Ardealului ca să fie în prima zi a procesului la Cluj, la redută.

— Pe Lucaci l-ai auzit vorbind, dle Dimbu? L-am întrebat.

Pe Lucaci, cum să nu, dle. Vorbea către țărani chiar în grădina Bánffy și îi liniștea și îi domolea să fie pe pace că totul se va îndrepta. L-am auzit explicând țărănilor de ce s'a pornit procesul, contra românilor. Imi aduc aminte că spuse țărănilor și acela cum a pățit la Budapesta și la Viena căutând pe regele Ungariei. Ico-că, s'a dus la Budapesta și a întrebat unde șade regele Ungariei și nimeni nu i-a putut arăta vre-un palat unde să-l fi putut găsi pe regele ca să-l vorbească. Toată lumea îi spuse că se găsește la Viena. Și dacă s'a dus la Viena, acolo nimeni nu știa de König-ul Ungariei ci numai de kaizerul austriac. Și așa dar nicăiri nu putu vorbi cu regele Ungariei...

Vorbește, vorbește numai dle Dimbu, și când chelnerul Dimbu își instruna memoria eu notam cu plivazul.

„Scrie dle și aceea că era, mare teama să nu mai fie apă destulă, atâtea lume ce era în prima zi a procesului la Cluj

— Dar ungrurii ce ziceau, îl întrebam în fuga plivazului.

— Ungurii, dle, ce să fi făcut. N-au făcut nimic. D'apoi numai să fi încercat, că atâtea frunză și iarbă de țărani români ce erau acolo că le era ungrurilor teamă să nu le aprindă orașul. Pe străzi circulau patrule de polițisti și apoi sub porți erau jandarmi și militari cari să fie de pază.

— Dar studenții ungruri ce au făcut? ...

— Ce să fi făcut. Nimic. Așa imi aduc aminte că nu era permis să iese din interdate de teamă să nu se iste vre-un conflict cu țărânimia românească. La restaurantul nostru au mâncat și studenții... Așa zi nici n-au suflat despre români. Cum spun, era mare teamă că vor năvăli țărani depe Feleac și vor da foc orașului...

— Câtă vreme a ținut procesul, dle Dimbu? Am întrebat din nou.

— Apoi ce să vă spun, procesul era în anii 94, în Mai și ținu dele început până la sfârșitul lunii.

— Bine, dar țărani au stat la Cluj până la sfârșit?

— Mai veniau de acasă, mai mergeau ei iară veniau și iară plecau...

— Până s'a sfârșit procesul tot pe acolo erau și au fost foarte năcăjiți. Alțeva ce să-ți mai spun...

— Mai gândește-te dle Dimbu, dar dacă...

— Ei, da era să uit. Pe d. Lucaci îl văzui mai târziu la Seghedin pe când era închis. Eram chelner acolo. Știi, așa era că pe domniiiăștia politici cari erau închisi, îi cam lăsau când și când să facă plimbare prin oraș cu santinela. Așa se întâmplă să-l văd într-o căruță de asta de oraș, lângă el

Adunarea Federației Corpului didactic.

În sala profesorilor dela liceul Moise Nicoară a avut loc adunarea comitetului Federației corpului didactic din orașul și județul Arad. Au participat dnii prof. Al. Constantinescu, președintele Federației, Ascaniu Crișan directorul liceului Moise Nicoară, dna Lucia Neferu, directoarea Școlii comerciale de fete, dl Vasile Suciu, directorul Școlii comerciale, prof. Ed. I. Găvănescu secretarul Federației, N. Cristea fost inspector școlar, Iulian Leucăța director de școală primară, Nonu director din Nădab, Tau dela Cermel, Dl. Vintilă Popescu, profesor la Academia Teologică, părintele Țandru prof. Miron Musca.

Dl prof. Alexandru Constantinescu președintele Federației Corpului didactic deschide ședința comunicând celor prezenți atențiunea desfășurată de către Federația din întreaga țară și dezideratele congresului ce s'a ținut la 26 Oct. a. c. la București și unde s'au desbătut dezideratele materiale ale profesorilor secundari cu privire la salarizare. S'a cerut ca să se calculeze la întreaga leafă coeficientul de 15% și nu de 10% cum se calculează acum la gradații.

Plata lefurilor.

Dl N. Cristea, fost inspector școlar, arată că astăzi chestiunea materială a corpului didactic se divide 1) Imbunătățirea situației materiale, și 2) achitarea lefurilor la timp.

De la un timp cerem ca lefurile să ni se plătească la timp. S'au plătit la 4 Noembrie lefurile învățătorilor pe luna Septembrie. Sunt bieți dascăli dela țară care au copii la școli secundare și la universitate, care au fost aduși într-o stare disperată, căci nu-și mai pot ține copiii în școli.

În același chestiune Dl Vasile Suciu, președintele Asociației profesorilor secundari din Arad, propune ca Federația să roage Ministerul de Finanțe să fixeze o zi până la care dată să fie achitate lefurile. Cere totodată ca unii domni directori să-și dea silințele și să facă statele școlii lor la timp, ca să nu se producă întârzieri. A doua chestiune pe care o ridică dl Vasile Suciu este descentralizarea Casei de ajutor a Corpului didactic. Profesorii dela periferia țării nu se pot deplasa așa de ușor până la București ca să-și susțină cererile. Să se interviev ca să se grăbească cu descentralizarea Casei Corpului didactic înființându-se filiale în toate directoratele, iar în orasele mai mici, ca Aradul, agenturi.

Dl Ascaniu Crișan se ocupă de același chestiune și cere ca pentru realizarea descentralizării cât mai repede, să înscrie cât mai mulți membri. Face

mai șede un domn iar santinela șede pe boc, lângă vizitiu. Se plimbau.

— Cum era d. Lucaci când l-ai văzut. Era liniștit? ...

— Da, Avea fața senină și parcă surădea mândru. Eu însă am văzut că acolo, pe fața acea palidă se ascunsese și o durere...

— Da, dle Dimbu, și o durere, o adâncă durere! Am scris și sunt gata dle Dimbu. Iar acum, cu ce să-ți răsplătesc osteneala, am întrebat pe acest modest personaj intervievat de mine.

— Dacă vrei dle să-mi faci un bine, dar dar numai așa dacă vrei, fii bun și pune o vorbă bună și pentru mine să fii angajat la Cercul românesc, dela Cafeneaua orășenească. Vedeti, eu român și bătrân nu mă pot simți bine decât acolo... Mă înțelegeți de... Nu-i așa, că mă înțelegeți? ...

— Am înțeles, imi fu cuvântul de despărțire, și am plecat să pun o vorbă bună pentru acest modest Ion Dimbu care așteaptă răsplata acestui interviu n strada Brătianu, în restaurantul Bora... Petronius.

un apel la membrii Federației și dacă vom reuși să avem filiala noastră la Timișoara, situația noastră va fi mai bună. În ce privește plata lefurilor și Dsa de părere, ca să se facă un memoriu către Ministerul de Finanțe pentru ca lefurile să se achite la o dată fixă, fie aceasta și la sfârșitul lunii, pentru ca fiecare să știe cum să-și întocmească bugetul său, al cheltuelilor și să poată face față greutăților.

Situația unor învățători.

Dl Nonu, director de școală din comuna Nădab, arată că unii învățători din seria 1913 care au examene și două inspecții și sunt totuși în gradul al II-lea. Nu au fost avansați încă în gradul I.

Carnete de pensii.

Dl director Iulian Leucăța cere ca să se anunțe și central despre activitatea desfășurată de către Federația secția Arad. Cere ca să se instituie niște carnete de pensii în care să se treacă sumele ce se rețin în acest scop, pentru ca să nu se producă dificultăți și amănări când un membru ajunge la pensie.

Chestiunea achitării lefurilor învățătorilor.

Dl Tau, director de școală primară din com. Cermel arată ce mare greutate întâmpină directorii de școală din județ ca să vină la revizorat în oraș ca să-și ridice lefurile pentru personalul școlilor. Se pierde și vreme și e și un mare risc. Statele învățătorilor se fac pe percepții, dar numai revizoratul școlar dela Arad are drept să ridice banii dela administrația financiară. Cere ca să se intervină ca statele să se achite prin percepțiile, unde se rețin impozitele.

Delegați la congres.

Ultima chestiune care s'a desbătut a fost desemnarea membrilor la viitorul congres ce se va ține. Pentru ca persoanele să fie desemnate din vreme au fost aleși din partea Asociației profesorilor secundari din Arad dnii prof. Al. Constantinescu, președintele Federației și Vasile Suciu, președintele Asociației profesorilor secundari din Arad. Urmează ca și Asociația învățătorilor să-și desemneze delegații ei. Ședința s'a ridicat la ora 7 seara. Ed. I. G.

Cetiți și răspândiți ziarul „ARADUL“

Portrete la minut.

Patriotul.

Domnul Y... doctor în drept (dupăce douăsprezece ani și-a ros coatele lustruind marmora meselor de cafelele din Budapesta), avocat și om cu mare vază în partidul oarecare, intră în luxoașa sufragerie, fredonând. E vesel. Se întoarce dela o întrunire politică unde a reperiat adevărate succese injurând pe adversari.

Un schimb de câteva vorbe convenționale cu nevasta, în limba pe care o preferă, fiindcă-i limba românelor de serenăzi din vremea când limba mamei sale i-se părea prea puțin civilizată, apoi se așează și infulecă de zor.

După masă, între două rotocoale de fum, se adresează soției:

— Auzi tu, m'au făcut renegat, că zice, că nici nu știu românește...

Copilul, elev în clasa a treia primară, nu le pricepe limba. Își citește lecțiile, dar la un moment se oprește nedumerit din citit, încruntă fruntea mică și se adresează tatălui său:

— Tătuțule, astăzi avem lecția despre Ștefan cel mare. El a cucerit Alba-Iulia?

— Ce Ștefan? Alba-Iulia a cucerit-o Regele Ferdinand.

— Nu tătuțule, a fost cucerită mai de demult, dar ungrurii au omorât pe voevod și nu știu Ștefan cel mare sau altul a fost...

— Ce Ștefan, ce vorbești prostii, Ștefan a fost regele cel sfânt al Ungariei...

Un răs limpede și cristalin de copil isbucni în spațioasa și elegantă sufragerie a fectorului „birăului“ din nu știu care sat de munte, dar răsul fu învins de trosnetul unei palme pe care iubitorul tată o aplică pe obrăjorii trandafirii, sub stăpânirea întâiei indignări — de tată.

Marele patriot, avocat foarte prețuit a rămas și astăzi nedumerit de aceasta întâmplare... Într-o zi, venind vorba despre profesori, mi-a mărturisit: Auzi domnule, să învețe pe copii astfel de prostii, că Ștefan regele cel sfânt a ocupat Alba-Iulia, că par'că mai avea lipsă s'o ocupe, când era în regatul său?

Spirit n'are portretul, dar faptul — durere — e autentic.

Fotograf.

Invalizii și pensionarii n'au primit pensiile nici până azi.

Dela data de 5 a lunii curente și până azi invalizii și pensionarii așteaptă fiecare zi grupați în rând de câte 2, tremurând de frig pe culuoarul rece al Administrației Financiare Arad, ca să-și primească răsplata trecutului glorios, sau a muncii depuse pentru binele public... pensia.

O parte din ei, cei mai norocoși, au scăpat de tortură încasând banii în prima zi, iar restul din cauza lipsei de acreditiv ce întârzie să sosească dela Ministerul de Finanțe, vor trebui se mai aștepte după noul acreditiv, primul fiind complet epuizat.

Lipsa de acreditiv, lipsa de bani ca să-i spunem copilului pe nume, frigul, așteptarea, sunt toate împrejurări de care invalizii și pensionarii nu sunt vinovați, ei însă trebuie să îndure vina benevoitoare nu li se poate plăti pensia, atunci Administrația Financiară prin atârșarea datei când achită și celor rămași neachitați pensia, ar putea să-i scutească cel puțin de a îndura frig pe culuare.

R.

Să se intensifice exportul.

Sindicatul creiază monopol și exclude libera concurență

Am arătat în numărul trecut al ziarului nostru că singura soluție pentru rezolvarea crizei economice și îmbunătățirea situației materiale a țării noastre este, intensificarea exportului produselor agricole și încurajarea anexei acestei îndeletniciri: a creșterii de vite.

Exportul de vite așa cum ni-l imaginăm noi ar avea, tot după modesta noastră părere, un însemnat rol și în dezvoltarea industriei noastre, care s'ar ocupa de prelucrarea produselor animale, fie acelea pe cari animalul le furnizează până este în viață, fie acelea pe cari le dă după moartea sa.

Mai înainte însă de a ne ocupa de această chestiune foarte importantă și care ne pune pe un teren înclinat, ne mărginim să discutăm chestiunea comercializării animalelor vii.

Am spus că sindicatele ce s'au înființat în urma unei legi a ministerului agriculturii și domeniilor, cu scopul să promoveze comerțul extern de vite și carne, nu vor satisface așteptările.

Baza comerțului este *capitalul investit și rentabilitatea afacerii*. Nu există negusor, oricât de uman ar fi, care să-și sacrifice interesele sale pentru interese străine, chiar dacă aceste din urmă ar fi ale țării noastre. Ori, rentabilitatea unei afaceri se sprijinește pe cumpărare ieftină și vânzare scumpă.

Sindicatul ce sunt? O asociație de oameni de afaceri, cari împart între ei, numai între ei, comenzile comercianților străini, cumpără vitele destinate exportului și, dat fiind că sunt în tovărășie, vor stabili prețul după bunul lor plac. Negustorii, în afară de sindicate, vor fi excluși de la acest comerț. Membrii sindicatelor se cunosc între ei, stabilesc un maxim de preț de comun acord și, cum în interiorul țării nu există o mișcare a stocului animalic mai a-

nimată, crescătorul se va vedea dat în mâna acestor sindicate și nevoit să accepte prețurile dictate de ele. Se înțelege de la sine că aceste prețuri vor fi în concordanță cu prețurile ce le plătește străinătatea și cu minimul de câștig pe care vrea să-l realizeze onor. membru al sindicatului.

Se pune întrebarea: Cu sistemul sindicatelor, care, în mod vădit, exclude libera concurență, cine câștigă? Real ar fi să rămână în câștig și crescătorul și comerciantul. Dar, astăzi, când oamenii se mănâncă unul pe altul pentru așa mări avutul, câștigător va rămâne unul singur, iar păgubaș tot unul singur. Câștigătorul va fi d. membru al sindicatului, iar păgubașul oropsitul crescător, protejatul sistemului cu sindicate, țărânul.

Am arătat în rândul trecut, că raporturile comerciale le cimentează, dacă ele există, priceperea în materie și încrederea reciprocă.

După câte am aflat importatorii vienezii nu prea arată multă simpatie sistemului nostru de sindicalizare și nu se împacă cu ideea că ei să primească marfa din mână străină, necunoscută.

Comerciantul vienez sau ceh nu știe pe bună cale, care dintre comercianții români îi va furniza cantitatea comandată prin sindicat. Într'un moment dat se va vedea pus într'o situație penibilă prin faptul că negustorul care a primit însărcinarea să furnizeze stocul comandat, nu și-a satisfăcut îndatorirea. Membrii sindicatului se vor învinui reciproc de nerespectarea angajamentului iar în timpul acesta, comerciantul vienez, italian sau ceh, își va căuta altă piață, mai sigură, mai promptă având negustori mai pricepuți.

Păgubașul va fi tot crescătorul român. Aceasta am dori noi să o împiedecăm.

I. Lupu.

INFORMAȚIUNI.

Recepția Scriitorilor români la P. S. S. episcopul Grigorie al Aradului.

Cu ocazia vizitei Scriitorilor români la Arad a fost organizată o recepție la P. S. S. episcopul Grigorie. La ora 1 și jumătate au fost primiți de către P. S. S. d-nii Ion Miulescu, Vladimir Nicoară, George Gregorian, Mircea Demian, soții de la București și Cluj. Au luat parte deasemenea: protopopul Ștefan Ciorolanu de la Comăneșul bănățean, asesor consistorial M. Păcățiu, d-nii dr. Cornel Iancu, Const. Popa, consilier cultural din partea municipiului, și ziaristii Al. Negură, prof. Isala Tolan și prof. Ed. I. Găvănescu. Întreaga asistență a fost reținută la dejun de către P. S. S. episcopul Grigorie.

La ora 3 și jumătate invitații s'au retras. P. S. S. episcopul Grigorie al Aradului s'a scuzat că nu poate asista la șezătoarea Scriitorilor români urmând să plece la ora 5 la adunarea generală a Astrei de la Caransebeș.

Cronicar.

Simpaticul domn maior Iovanescu Vasile a fost mutat în statul major al Diviziei de cavalerie, unde s'a și prezentat la noul său serviciu.

La cererea Comitetului Central pentru ajutorarea sinistratilor de sub președinția M. S. Regina Maria, Ministerul finanțelor a admis ca toate actele supuse timbrului și toate spectacolele să poarte un timbru special confecționat, numit „timbru pentru ajutorarea sinistratilor”.

Timbrele din cauză se vor putea primi peste 2—3 zile la toți debitanții de tutun.

INSTALARE DE PREOT.

În ziua de 9 Noembrie 1930, s'a îndeplinit cu un fast deosebit instalarea vrednicului și tânărului preot Ioan Bogdan ca paroh al parohiei comunei Șebis, ca succesor al harnicului părinte octogenar Augustin Mihulia. Formalitatea predării parohiei noului preot a fost executată de părintele N. Bodea din Buteni în calitate de locțiitor de protopop, fiind delegat în acest scop din partea autorităților superioare bisericesti.

Felicităm pe noul preot și îi dorim spor la muncă spre bucuria sa și a credincioșilor săi.

ARESTAREA UNOR PROXENETI.

S'au făcut la Arad săptămâna trecută două arestări cari au produs multă valvă. Poliția, înștiințată prin scrisori anonime că în casa din str. Alex. Gavra No. 16. se întâmplă lucruri cari jignesc moralitatea publică, s'a pus la pândă și a constatat că într'adevăr la casa amintită se petrec lucruri dintre cele mai necurate. S'a stabilit astfel că tâmplarul Iosif Farcaș dela adresa de mai sus, împreună cu nevastă-sa născută Plroska Hajdara, se ocupă sistematic cu corupția de minore. Soțul Farcaș au jost deci arestați și predați parchetului. Aici, ca să-și scadă vinovăția, au declarat că nu e vorba nici de corupție, și nici de practică oblică la localurile secrete de rendezvouri, ci de cu totul altceva, mai simplu și dacă se poate spune astfel, jilantropic. Nevasta lui Farcaș, tânără de abia 23 de ani și măritată cu tâmplarul ber-

bant abla de-un an de zile, a declarat că fiind oprită de medicul să-și îndeplinească îndatoririle conjugale, și fiindcă bărbatul său era prea suficient, a căzut cu el de acord, pentruca să-l împiedece să umble după alte fuste, să-i furnizeze dânsa cliente, dintre prietenele sale, mai vârstnice sau mai tinerele, după cum se întâmpla.

Judecătorul de Instrucție, care în baza dovezilor zdrobitoare l-a declarat imediat arestați pe amândoi, nu s'a mulțumit cu aceste explicații, deoarece apoi unele informații ar fi vorba de un adevărat trafic de carne vie, exercitat de cei doi soți pentru parale. S'au pus în discuție unele nume de persoane cari ar fi finanțat operațiile celor doi soți.

Deocamdată s'au produs dovezile despre situiri de minore, făcute de tâmplarul Farcaș cu ajutorul soției sale.

Mesajul dela deschiderea Parlamentului

(Continuare din pag. 1-a)

scădere a dobânzilor, guvernul va va înfițișa o lege pentru înfrânarea cametei.

Legi noi

Mesajul anunță în continuare:

- 1) o lege, prin care se va împiedica pe viitor cumularea de funcțiuni publice;
- 2) o lege pentru reorganizarea Universităților;
- 3) o seamă de legi militare.

Biserica și Armata

Regele a avut cele mai înflăcărâte cuvinte la adresa Bisericii, recomandând guvernului să aibă grijă să nu o slăbească prin reducerile bugetare cari vor trebui făcute, de-

semenea dispune armata țării, ale cărei manevre regale din toamna aceasta au fost o dovadă eminentă despre încrederea ce putem avea în ea.

Apel la partide

Mesajul regal s'a încheiat cu aceste înțelepte cuvinte:

Importanța problemelor ce vor fi supuse deliberărilor Domniilor Voastre și dificultățile mari ale situației economice impun colaborarea înțeleaptă a tuturor.

De aceea fac apel la toți fiii buni ai Patriei, ca, peste deosebirile de partid, se coopereze frățește la înlăturarea greutăților prin care trece țara.

Sportive

Arena Gloria C. F. R.

2000 spectatori.

Ripensia-Gloria C. F. R.-Amefia combinat 6:2 (1:0)

Echipa profesionistă „Ripensia” din Timișoara a debutat în Arad cu mare succes, ce dovedește, că echipele angajați, deși în formațiune tineră, totuși au produs un joc de toată splendoarea.

În fața unui public de peste 2000 s'a prezentat următoarele formații: Ripensia; Szabo, Hocksari, Stepan, Ciolac, Dobai, Hrehus, Glanzmann, Bekke, Schwartz, Zemler, Lakatos; Gloria-Amefia-Bugaru, Albu, Hustig, Muntean, Faur, Braun, Tisza, Bali, Mărienul, Medve, Igna.

Abea după începerea jocului formațiunea Timișoreană se prezintă superioară și în minutul 5 marchează prin Zemler. Urmează un joc de teren variat, mai mult în fața porții arădanilor, totuși aripa stângă din înaintarea acestora reușește în multe rânduri să torzeze câteva avansări frumoase până la poarta adversară, dar activitatea lipsită de sprinteneala necesară nu este în stare să valorizeze nici una din aceste ocazii. Prima repriză se termină cu rezultatul obținut chiar dela început 1:0.

Repriza doua, în care echipa Arădană devine mai mobilă, dă jocului un aspect de nivel apreciabil. Timișoreni la rândul lor arată un ansamblu de toată splendoarea. Apărarea Arădană energetică produce o pedeapsă în min. 17 pe care Schwartz o plasează dela 17 m 2:0. Imediat după asta Beke marchează din nou 3:0. Arădanii încep o activitate frumoasă pe aripa stângă, ajung nivelul porții adversare și Medve

marchează mingea splendid centrată de Igna 3:1. Beke în min. 22 și în min. 28 câștigă iar în min. 33, Schwartz câștigă ultimul punct echipei sale. Arădanii încep un joc vehement, ajung în min. 34 o pedeapsă de 11 m. pe care Albu o bate în mâna portarului și în min. 36 o a doua pedeapsă pe care Hustig o trimite prin un șut puternic dela 40 m. în poartă, stabilind rezultatul ultim de 6:2. Arbitru Căpitan Suciu.

Campionate:

Arena C. A. A.

Unirea — Voința 2:2.

Echipele s'au dovedit de forță egală, rezultatul fiind bine meritat, Arbitru Oravetz.

Arena Olimpia.

Olimpia S. G. A. 2:0

Jocul a decurs frumos și cu atacuri periculoase din partea Olimpiei. A marcat Barbu II și Schutz. Arbitru Pálty.

Arena Banatul—Amical.

Șoimi — Banatul 0:0.

Campiona Cat. III prin rezultatul obținut s'a dovedit un adversar serios echipei de cat. II.

Turneul Teatrului Național din București.

Sâmbătă 22 Noembrie 1930

va juca marele succes bucureștean

Revizorul

comedie în 5 acte de N. Gogol.

În rolurile principale: Ion Sârbu, Gr. Mărculescu, A. Radovici, A. Amigdalii, etc

ȘOȘONI VERITABILI RUSEȘTI marca „Krasin” puteți cumpăra în rate de 6 luni cu libelul Coop. Industriașilor la firma „MERCUR” în Palatul Minorilor Arad.